

Sodobni Povodni (e-)možje in Urške:
najboljše kratke zgodbe in pesmi

*Al lepši od Urške
bilo ni nobene?*

Al lepši od Urške bilo ni nobene?

**Sodobni povodni (e-)možje in Urške:
najboljše kratke zgodbe in pesmi**

Sveta Trojica v Slovenskih goricah

2022

Uredniški uvod

9. Zlet literarnih zavetnikov: Literarna etika ne sme biti zgolj etiketa

Drage prebivalke in prebivalci (e-)literarnega planeta,

veseli me, da smo skupaj hodili po vodi in kopnem, odkrivali sodobne Urške in povodne može in se zbrali na literarnem nebu, kjer je na slavnostnem zaključku zasvetila nova literarna zavetnica Mojca Petaros. Zavetniki svetijo od l. 2016 naprej, ko smo v Kulturno-gledališkem društvu Reciklaža celodnevno natečajno prireditev z ustanovno letnico 2012 preimenovali v Zlet literarnih zavetnikov, zmagovalke in zmagovalce pa začeli ustoličevati kot literarne zavetnike in zavetnice, s čimer literatura dobi božansko, predvsem pa blagozvočno in plemenito noto. Literarnim zavetnikom smo posvetili svojevrsten oltar, imenovan knjižni kamen (po zgledu knežjega kamna), kjer so poimenske tablice z njihovimi imeni in podpisi, a letos je za nas vsebinsko in finančno prehodno leto: emigrirali smo namreč s štajerskega konca, natančneje iz Sv. Trojice v Slovenskih goricah, kjer nam idilično lokalno okolje z bogato literarno zgodovino ni več omogočalo prostora za nadaljnji razvoj; in ker se še nismo dokopali do avtohtonega emonskega kamna, smo letos v marsikaterem oziru bili e-Reciklaža, čemur je izjemoma botrovalo ustoličenje ob e-knjižnem kamnu.

Začetki festivalne prireditve so idejno povezani s posodobitvami – na začetku ruskih, potem ostalih – klasik, etično pa z dostopnostjo in toplino: zaključna prireditev je kljub vsebinskim širitvam in prostovoljnemu delu vedno imela človeški obraz, ki je vabil z organiziranim in subvencioniranim avtobusnim prevozom za udeležence iz cele Slovenije, na začetku z brezplačnimi tiskanimi zborniki in urejeno ter lektorirano celotno, kasneje pa odbrano, literarno bero, z vrhunskimi koncerti, predstavami, brezplačnimi literarnimi delavnicami, kosili za udeležence in nenazadnje: prepričani, da literarna etika ne sme biti zgolj etiketa, vse do danes letno »posodabljam« strokovno žirijo. Letošnja unikatna trojka v sestavi predsednika Toneta Partljiča, Andreja Rozmana – Roze in Tadeja Goloba je poleg literarnih morala izkazati še podvodne veščine in pri ocenjevanju ostati zvesta zemeljskim merilom.

Pred težko pričakovanim zaključkom uvodnega e-pametovanja samo še pikantna podrobnost; KGD Reciklaža se je letos odločilo počastiti 50-letnico čisto posebnega literarnega gibanja: Srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov, ki, kot smo izvedeli med izvedbo našega prvega natečajnega srečanja, prav tako korenini v Sv. Trojici v Slov. goricah oziroma tedanjem Gradišču. In to še ni vse – Srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov je predhodnik današnjega Festivala mlade literature Urška, kar nas je med drugim spodbudilo pri izbiri letošnje natečajne tematike. Vsem krotilec peres, nagrajencem, po abecedi razvrščenim e-izbrancem in udeležencem natečaja želim uspešne in predvsem osebne zadovoljstva polne literarne zlete, bralcem pa nepozabno podvodno dogodivščino!

Sara Špelec
predsednica KGD Reciklaža

Kratka splošna ocena natečaja

Tadej Golob, Andrej Rozman in Tone Partljič menimo, da je, glede na število udeležencev, razumevanje in izvirnost »recikliranega« motiva, oblikovno raznovrstnost in tudi kvaliteto, natečaj uspel. Razmerje med pesniškimi in proznimi prispevki je približno petdeset : petdeset. Kljub pogostim mnenjem v javnosti, da kratka digitalna sporočila slabijo znanje pravopisa in besednega zaklada, menimo, da prispevki tega ne potrjujejo. Morda je le preveč prispevkov, ki v sodobnem času, s sodobnimi »rekviziti« družabnih omrežij ali prometnimi sredstvi (kljub opozorilu je najpogostejši »Rozin motor«), preprosto obnovijo Prešernovo romanco, kjer torej nastopata naduta Urška in zapeljivi Tujec, dogajanje pa uvrstijo v bife ob Ljubljani pred utopitvijo. No, nekaj je tudi motornih čolnov in morske obale in po en prispevek, ki se godi na Dravi ali na Krasu. Prispevek ali dva opozarjata na ekološki problem, moški šovinizem v Srbiji ali Turčiji, politiki pa so se avtorji, z izjemo enega pamfleta, v glavnem izognili.

Vsekakor menimo, da je natečaj, kot spodbuda in tudi kot rezultat, uspel.

Tone Partljič

Zaslišanje

Mojca Petaros

1. nagrada in častni naziv literarna zavetnica

Utemeljitev

Prozni sestavek *Zaslišanje* je zgrajen na dialogu med mladim fantom, za katerega malo kasneje izvemo, da mu je ime Matija, in slovenskim policistom, za katerega tik pred koncem izvemo, da se piše, nekoliko ironično, Prešeren. Zaslišanje poteka v našem času in ne v Prešernovem. Ljubljana je namreč na malo plažo naplavila nabuhlo truplo, ki ga prepoznajo za truplo študentke Urške. Policist je predtem zaslišal še Matijevo in Urškino znanko Katjo. V zgodbo je vpleten nemški študent Jannis, ki študira v Ljubljani prek programa Erasmus ... Iz doslej povedanega sledi, da si je avtorica omislila več oseb, pravzaprav pet. Ostali prispevki so večinoma ostali pri dveh ali treh osebah, kot v Prešernovi pesmi. Vsebina je zapisana lapidarno, lahko bi rekli, da je celo kot neke vrste sinopsis za daljšo, skoraj kriminalno, zgodbo, ki so danes tako v modi ... Lokacije dogajanja so policijska postaja, Ljubljana, Katjino stanovanje, bife Podmornica, plaža pod mostom Ljubljanice in tudi Nemčija, od koder je doma osumljeni nemški državljani Jannis. S tem nakazujemo, da je zgodba zastavljena veliko širše kot pri ostalih. Razkriva tudi nekaj karakternih potez. Urškino prevzetnost, ki je splošno znana, policistovo ignoranco, Matijev nemir ... Osumljeni Jannis je skrivnosten kakor dejanje samo ... Vsa ta dramatična in skrivnostna zgodba je torej zastavljena ambiciozno, preiščeno, napeto, s policijskim zaslišanjem in vprašanji, ki ostajajo odprta.

Tone Partljič

Na stolu sedi mlad fant. Verjetno komaj dvajsetleten. Črni kodri mu zakrivajo čelo. Velike oči nemirno begajo po prostoru. Ni eden tistih fantov, ki bi že na prvi pogled nase lepili dekliške poglede. Njegove poteze niso grde, so pa nevpadljive. Le ko se nasmehne, je na njem nekaj privlačnega. Morda zaradi poudarjenih jamic na licih, ki njegovemu obrazu dajejo še bolj deški videz. Morda zaradi njegovih kot noč temnih oči, ki ob vsakem nasmehu zažarijo.

Tega pa njegov sogovornik ne more vedeti. Policist, ki sedi na drugi strani mize, fanta danes ne bo mogel pripraviti do tega, da bi se nasmehnil. To mu je takoj jasno. Pa saj tudi inšpektorju ni do smeha. »Prosim, opiši mi, kaj se je dogajalo tisti večer,« resnobno ponovi vprašanje.

Fantove oči se končno ustavijo na inšpektorjevem obrazu in nato povesijo proti mizi. Globoko zajame sapo, preden začne govoriti. »Saj ne vem, kaj lahko povem, česar niste že izvedeli ... Bil je večer kot že toliko drugih. Šli smo h Katji na pijačo, potem pa na fešto.«

»Sta bila Urška in Jannis tudi pri Katji?« Inšpektor ve, kdo je Katja; tik pred tem jo je zaslišal. Bila je veliko bolj hladnokrvna od Matije, primorskega fanta, ki zdaj sedi pred njim. Priznala je, da izginule kolegice skorajda ni poznala.

»Ja. Oziroma – Urška je bila, Jannis ne. Sploh ne vem, če je bil povabljen. Nikoli se ni družil z nami. Njega smo srečali potem v klubu.«

»Ampak Urška ga je vendarle poznala že od prej?«

Ob tem vprašanju fantove oči spet pobegnejo nekam v daljavo. »Ja, no, pravzaprav ne vem. Zdelo se je že tako. Še nikoli je nisem videl, da bi ... Da bi se tako zblížala z nekom, ki ga – no, še nikoli je nisem videl, da bi bila takšna s komerkoli. Urška je ... No, saj bi se fantje kar lepili nanjo, če bi se lahko. Ampak ona se ne meni zanje. Ma to so vam gotovo že povedali drugi.«

O Urški je policist res slišal že marsikaj. Da bi bila predmet poželenja, mu sicer ni priznal še nihče. Največ ljudi jo je definiralo kot čudakinjo. Imeli so jo tudi za ošabno, snobovsko, razvajeno, polno rit ... Res ni kazalo, da bi si med sošolci na fakulteti, s katerimi je očitno sicer redno žurala, našla mnogo iskrenih prijateljev.

»Pa se ti ne zdi, da je bila mogoče ... Osamljena? Da se je počutila malo izolirano?« Inšpektor ni prepričan, ali je vprašanje zastavil dovolj taktno.

Toda Matija odločno odkima. »Ne. Saj smo jo vedno vabili zraven. In ona je redno prihajala, nikoli ni dajala vtisa, da bi ji bilo nerodno ali karkoli. Pa vedno je vse slikala. Ampak se je držala zase. Kot da ... Ne vem, kot da ima rada socialno življenje, ampak samo tako, da ga opazuje. Ni je zanimalo sodelovati.«

*Kot da si domišlja, da je predobra za nas in naše bedne ljubljanske žure, je njeno vedenje opisal nekdo drug. V njihovih besedah je policist prepoznal tudi zavist. Urška je bila lepa, to je vedel tako iz opisov kot s fotografij, ki jih je v prejšnjih urah natančno preučil. Teh ni bilo težko najti: svoj profil na Instagramu je ažurirala vsak dan, če ne celo vsako uro. Njena zadnja pojavitev *online* je bila prejšnjo noč, na profilih drugih ljudi, ki so jo označili v skrivaj narejene posnetke, na katerih tesno objeta pleše z visokim plavolascem, s katerim se kmalu začne strastno poljubljati.*

Tudi Urška je imela plave lase. Dolge, ravne in skrbno prebarvane v pšenično rumeno. Med drsenjem mimo njenih brezštevilnih slik, z brezhibno urejenimi nohti, dragimi ličili, in vedno v dizajnerskih oblačilih, si inšpektor ni mogel kaj, da ne bi pomislil na barbiko.

Urška je lepa, se zdaj v mislih ošteje, ko se zaloti, da je o dekletu razmišljal v pretekliku. Čeprav že več kot osemindvajset ur nihče niti *offline* ni videl plavolasega para, še ne pomeni, da se je komu od njiju zgodilo kaj hudega.

»Okej. No, nadaljuj. Po druženju pri Katji ste se torej vsi skupaj podali v Podmornico, kajne?« inšpektor pošklji v zapiske, saj je za ime kluba prvič slišal danes. »Tako, ja. Šest nas je bilo. Teh mi najbrž ni treba naštevati ... « Vprašujoče se zazre v policista, ki mu s kimanjem pritrди. Z vsemi iz Urškine družbe so že govorili, pa tudi seznam vseh, ki so se prejšnji večer udeležili zabave, so dobili. »Mislim, da sem bil jaz tisti, ki je še največ govoril z Urško. Med potjo na fešto, hočem reči. Seveda smo šli peš: ni daleč, dvajset minutk od Katjinega stanovanja.«

»Ti je povedala kaj zanimivega? Se ti je zdelo njeno vedenje kakorkoli drugačno kot ponavadi?«

»Ne, čisto nič,« je odločen fant. »Bila je taka kot zmeraj. Torej zelo redkobesedna, v bistvu. Sem bolj jaz govoril.« Če bi na drugi strani mize sedel kdo drug, najbrž sploh ne bi opazil, kako Matija zardi. Ampak narava inšpektorjevega dela veli, da zazna take podrobnosti. »Trudil sem se, da je ne bi izolirali, saj razumete ... Zato sem nalašč stopil v korak z njo in začel kramljati. Bila je ravnodušna, kar pa je zanjo običajno, vidite.« Izurjenemu inšpektorju ne uide grenkoba v fantovem glasu. »Če je že prišlo do kake spremembe, se je to moralo zgoditi pozneje, ko je srečala Jannisa.«

»Kako to misliš?«

Fant za trenutek postane previden. »Kaj pravzaprav veste o Jannisu? Mislim - ste že govorili tudi z njegovimi prijatelji? Pa družina, je obveščena? A ni tu nevarnosti, da bi prišlo do mednarodnega škandala ...«

Policist se težko zadrži, da ne zavzdihne na glas. Pobu se niti ne sanja. Dejstvo, da je eden od izginulih nemški državljan, študent na izmenjavi, seveda zelo zaplete vso zadevo. Njegovo matično univerzo so obvestili, da se ni vrnil z večerne zabave, in oni so prevzeli odgovornost komunikacije z družino. Za zdaj še nihče ne zganja panike, seveda pa bo kmalu treba priti stvari do dna, če bi se radi izognili dolgim in mučnim pojasnjevanjem. Na vpletanje nemške policije raje niti ne pomisli.

»Za to ti ni treba skrbeti,« prezre Matijev radovedni pogled. »Ti se samo osredotoči na svojo zgodbo.«

»Okej ... No, kot sem že rekel, nimam pojma, kako dobro sta se Urška in Jannis poznala od prej. On je prišel k nam šele v tem semestru in v letniku se nihče ni kaj dosti družil z njim. Mislim, da ima svoje mednarodne prijatelje. Samo pri enem predmetu smo imeli nek skupen projekt in možno, da je bila takrat Urška z njim v ekipi ... Ampak nisem prepričan. Skupine so bile po pet, določil jih je profesor, tako da nihče ni bil s svojimi siceršnjimi prijatelji.«

»Aha. Potem je možno, da se je Urška takrat zblížala z Nemcem.« Očitno bo treba še do Ekonomske fakultete, povprašati profesorja o razporedu skupin, govoriti z ostalimi s tistega projekta, ne glede na to, ali so bili na zabavi ali ne.

»Najbrž res, čeprav nikoli nisva razpravljala o tem. Nismo se kaj dosti pogovarjali o tej nalogi, razen ko smo se v klapi na splošno pritoževali nad faksom.«

Inšpektorju se sogovornik skoraj smili. Predstavlja si ga, kako se je celo leto neuspešno trudil, da bi pritegnil sošolkino pozornost, nato pa mu jo lepotec iz Nemčije v enem večeru spelje pred nosom.

Pa bi bil to zadosten razlog za zločin? Je mogoče, da izginula študenta zdaj mrtva ležita nekje na dnu Ljubljanice, potem ko ju je v napadu ljubosumnega besa ubogi Matija spravil na oni svet? Že res, da ne kaže ravno krepke postave, Jannisu bi se težko postavil po robu, a silna strast bi ...

Dejstvo je, da inšpektor Prešeren nikoli ni želel policijske kariere. Bil je eden tistih otrok, ki so že od nekdaj vedeli, kaj bodo, ko odrastejo: pesnik. V to službo ga je pripeljalo grenko spoznanje, da od pesništva ne bo mogel živeti. Zamišljal si je, da bo kot ljubljanski inšpektor dobival več kot dovolj čustvene snovi za pisanje. Ker pa je zadnje čase vse raje kot poezijo bral detektivske romane, se zdaj težko upre tako neverjetnim zamislim.

»Na zabavi ste bili torej skupaj: vseh šest kompanjonov s Katjinega aperitivčka in Jannis, ki se je pridružil ... pozdravit Urško. In to je to, ne? Ampak kluba niste zapustili vsi skupaj?«

»Ne, jaz sem šel med zadnjimi stran, v bistvu takrat, ko so zapirali. Ampak priznam, da moj spomin ni ravno najboljši, nekaj sem popil,« v zadregi reče Matija. »Vem pa, da sta šla Urška in Jannis skupaj ven, in to precej bolj zgodaj. V bistvu najbrž kmalu zatem, ko sta se ... srečala.«

»Ja, tako so mi povedali.« Kdorkoli je bil na tisti zabavi, je očitno med zadnjimi pričami, ki so videle izginula študenta. Ali pač - ...

»Ampak ne verjamem, da sta šla domov. No, vsaj ne takoj,« nepričakovano nadaljuje Matija. »Erasmus študentje se radi družijo ob Ljubljanici. Pod tistim mostom na južni strani ... Ah, kako se že imenuje? Tisti ta nov. En tak lep most je, ki ima spodaj vse polno prostora, kot ena plaža. Luštno. In je dovolj daleč od centra, da nihče ne gre protestirat, če igra glasba tudi do zelo poznih ur. To mi je povedala Urška, ona je že v prvem semestru imela ene prijateljice iz tujine.«

Policist se prime za glavo. Ne more verjeti, da mu nihče od prejšnjih zaslišancev ni omenil te možnosti. Očitno niso vedeli ... Mali Romeo se je vendarle izkazal za koristnega. Čeprav ... no, ja, zdaj bo pa treba izslediti še vse te mednarodne povezave. Inšpektorju Prešernu obet cele vrste zaslišanj v angleščini niti najmanj ne diši.

Čez nekaj dni bo Ljubljana na malo plažo na jugu mesta, nastlano s praznimi pločevinkami piva in črepinjami steklenic, naplavila nabuhlo truplo nekoč privlačnega dvajsetletnega dekleta. Vsa pričevanja si bodo enotna: na tisti sicer priljubljeni lokaciji že vsaj dva tedna ni bilo nobene mednarodne žurke.

Mladeniča, tujega državljanca, ki je izginil sočasno z umrlim dekletom, kljub temeljitemu delu ljubljanske policije nikoli ne bodo našli.

Resnica od Povodnega moža

Dragica Šteh

2. nagrada

Utemeljitev

Bolj v šansonjerski kot literarni maniri tekoče napisana pesem iz perspektive mladeniča, ki je z Urško pobegnil po Ljubljani, rehabilitira tako izbirčno plesalko kot tudi tako imenovanega povodnega moža in zgodbo iz sveta zamer polne in nesrečne prestavi v svet srečne ljubezni. Pesem odlikujeta sproščen sodoben jezik, ki teče tako melodično, kot da je pesem že uglasbena, ter v osnovi povsem nepretenciozna zgodba, ki pa iz prešernovsko zagrenjenega strašenja izvoljenega dekleta, kaj da se mu bo zgodilo, če ne bo šlo z njim, prestopi v zadovoljstvo ob dolgoletni sreči, ki jo dvema sorodnima dušama prinese ljubezen.

Andrej Rozman – Roza

Po vseh teh letih
zdaj je čas,
da še jaz povzdignem glas,
naj resnica se izve,
kako mi ukradla je srce
z ognjeno strastnimi očmi,
s pogledom,
ki še led stopi,
s korakom, ki je ustavljal dih,
Francetu je bila navdih,
da jo med zvezde je koval,
skrivaj po njej
je zdihoval.

V nedeljo glasba je igrala,
a ona sploh še ni plesala,
France je stal pri stari mizi,
se delal,
da je čist na izi,
da mal gleda, mal čilira,
blagozvočne rime zbira –
z načrtom,
da še mal počaka,
potem bo zaigral junaka,
ki Urško peljal bo na ples.
Predolgo čakal je zares.

Jaz pa ...
Ogrnil sem svoj plašč,
klobuk poveznil zanalašč –
da me nihče ni prepoznal –
pogumno se do nje podal,
na peti
se je zavrtela,
pred vsemi me močno objela,
je rekla: »*Zdaj se že mudi,
plešiva, preden se zmračí.*«

Ko je naenkrat zagrmelo,
je še Francetu sapo vzelo,
Urška se je zasmejala,
v korak z nevihto se podala,
do brega reke,
do valov,
je rekla: »*Pelji me domov.*«
Pred mano
v čoln je stopila,
poletni dež dobil je krila,

da nisva sploh rabila vesla,
Ljubljanica naju je nesla –
kot da bi vedela zakaj,
ne bova več odšla nazaj.

Tako sva z Urško pobegnila,
resnico
med poljube skrila,
za dolgo vrsto srečnih let,
za zgodbo,
kjer ni več besed,
za pesem, ki še zdaj živi,
ko naju več na svetu ni.

Le za Franceta mi je žal,
da je na koncu sam ostal ...
Saj on je meni dal ime,
jaz pa sem Urški dal srce.

Povodni mož

Spletni mož in Urška 21. stoletja

Tomaž Karat in Brina Karat

3. nagrada

Utemeljitev

Pesem spretno povzame duha Prešernovega originala in ga prestavi v sodoben čas, v vesolje medosebnih odnosov preko posrednika, vseobsegajočega in vseprežemajočega spleta, na katerem je tisto, kar vidiš, točno to, kar na koncu tudi dobiš – sejem ničevosti, svet brez vsebine, fasada, nič več. Kazen mora biti vzgojna, že pri Prešernu je bila.

Tadej Golob

Od nekdanj lepe so Ljubljanke slovele,
zapisal je pesnik te verze vesele.
Od takrat že skoraj dvesto je let,
na drugih osnovah vrti se zdaj svet.

Nič več si v nedeljo pod lipo zeleno
ob plesu, zabavi izbira kdo ženo.
So časi zdaj drugi, pomemben je splet,
družabna omrežja so polna deklet.

Mlardenke na spletu prav vse so slovele,
profile spreminjale, da bi blestele,
saj vsaka bi rada še boljša bila,
da s svojo podobo se drugim baha.

Za spletno pozornost so vse se trudile,
ogledov neskončno si res pridobile.
So Instagram, Facebook in TikTok razvnele,
čez spletna omrežja pa mreže razpele.

Veliko na spletu bilo je deklet,
le ena je redno zažigala splet,
čeprav se nosila je, kot da je dama,
kljub temu med vsemi bila je še sama.

Se Uršika zala, postavna tolaži:
»Z lepoto kraljujem na Instagram plaži.«
Želela je biti kraljica deklet,
nikomur pustila ni priti v svoj svet.

A nekega lepega se je večera,
ko fantov z všečki b'la polna je mera,
pojavi kot strela sred' jasnega dne –
mladenič postaven ji vname srce.

Čeprav sramežljiva, pod krinko se skriva,
ko jo prevzame ponudba mamljiva.
Napiše mu par besed, srček pristavi,
»pošlji« pritisne, ker on je res pravi.

Po nekaj sekundah mladenič odpiše:
»Tvoj čar me lepote ne spravi iz hiše!«
Zaljubljeno svoje izriše srce,
povabi jo k sebi prek spleta – se ve!

Od Urške kaj kmalu odgovor dobi,
»Prihajam,« mu piše, »se mi že mudi!«
A se ne zaveda pasti interneta,

saj vendar preveč za mladen'ča je vneta.

Le klik je dodala, sprejela pogoje,
prepričana, da ji bo lepše v dvoje.
Je s tem potrdila brez vsake utvare,
postala plen snubca in žrtev prevare.

Mladenič v valove jo spletne povabi
in Urško prelepo za vedno ugrabi.
Profil njen ostal je poln praznih vsebin,
naivno prevzetnim naj bo v opomin.

Disko Močvara

Blackbirdy

Od nekdanj krasota dramila oko je,
a Urška prekašala vsa je dekleta,
prav čedna kot roža najlepšega cveta,
lomila od moških je srca prevzeta.
Se trla ji snubcev je cela kopica;
zavračala vse je prevzetna gospíca.

Dekleta zavistna in vsa nevoščljiva
na skrivnem so gledala Urškine slike –
popolnost obraza, telesne odlike
nenehno bile so jim predmet spotíke.
Pozornosti vedno je Urška želela,
se zmeraj v središču vsegá je vrtela.

Vsa mična je vila može okrog prsta
in spretno obšla je obljube nekdanje,
ji tuje bilo ni nobeno laganje,
da moškím brezsrčno teptala je sanje.
A Uršika bŕhka ni niti slutíla,
da najde se ta, ki prireže ji krila.

V soboto ponoči pred diskom Močvara
čakálo je zbrane ogromno mladine,
a Urški čakánje na vstop kar ne mine,
zabada komolce, do vhoda pririne;
plesišče razstrto jo vabi plesáti,
a deklica lepa ne kani se vdati.

Ne dá telefonske, pijačo zavrača,
za šank se brezvoljno usede in gleda,
na stolu nestrpno se rahlo preseda,
visoko na nebu je lunica bleđa,
ko Urška le krene na polno plesišče,
z očmi prečesava, plesalca si išče.

Ugleda naposled mladenca pri odru,
v bližini njegoví se punce topíjo,
globoke oči se mu v tèmei bleščíjo
dekleta prav vsa z njím plesáti želíjo;
bogat je mladenič – od daleč se vídi,
a v Urški ostalo ni nič, da se sprídi.

Zapazi mladenič jo, zalo, mikavno,
odpravi se k njej, da povabi jo k sebi:
»na Insta že dolgo šušlja se o tebi,
če ni ti do plesa z menoj, se me znebi,
ne bom ti tajil, da čakál sem le nate,
da bije prehitro srce mi le zate!«

To reče in dene si snus izza dlesni,
se sladko nasmeje mu Urška vesela:
»Pa ravno domov sem že skoraj hotela,
če res bi odšla, bi se grozno uštela!
Le zate prišla sem, z nikomer plesála,
le nate sem samcata sama čakála!«

»Če stvar je res taka, mi, Urška, dovoli,
da najprej tam zunaj skadim cigareto,
potem pa naklonim ti plesov nešteto,«
ji reče prelepi mladenič zavzeto.
Nameni se parček iz diska oditi,
ko zunaj na rahlo začenja rositi ...

In družno odpravita ven se golobčka,
poglédi premnogi se vanju uprejo,
ko vrata se diska za njima zaprejo
in par pred zvedavim motrenjem zastrejo,
že slišati šum in škrobot je pršenja,
v daljavi pa stok in zamolklost grmenja.

Ulije naenkrat se kakor iz škafa,
naliv ne preneha, mokrí, ne popušča,
ni strehice blizu, zavetja, napušča,
oblekica Urški že vodo prepušča;
mladenič pa moker, a neprizadeto,
zamaknjeno vlekel je e-cigareto.

Ga Uršika prosi, da pojdeteta notri,
a fanta ne moti – od njega kar teče:
»Še sreča, da nisva iz cukra,« ji reče.
A Urški po licu že maskara steče,
polzita z obraza ji puder, senčilo,
razmaže krvavo se ustnic rdečilo.

Navzel se deževja je *push-up* v nedrih,
odlepijo lasni podaljški se z glave,
da ni prepoznati nekdanje pojave;
razkrinkala moč jo je silne narave.
Mladenič pa le na sprožilec pritisne
in Urška-strašilo po spletu poblisne.

Nenadoma jénja naliv kot ukleto,
iz diska kar dere ljudi privoščljivih,
da gledajo Urško v razmerah kočljivih,
je slišati mnogo opazk darežljivih.

Pvodni moŹ se spet pojavi

Gregor GreŹak

Za trenutek se mi je zazdelo, da me nekdo opazuje, toda ko sem pogledal okrog sebe, sem videl le, kako je nekaj izginilo. Morda kak maček ali celo nutrija, čeprav še nikoli nisem videl nutrije tako visoko nad strugo. Eden prvih vročih poletnih dni se je že nagibal k večeru. Bil je praznik. Zjutraj sem zraven kave pristavil še lonec s fižolom, ki se je namakal čez noč. Vanj sem dodal korenje, zeleno, čebulo, česen, poper v zrnju, lovorov list in kos prekajenih svinskih reber. Med kavo sem preletel včerajšnji časopis: velike besede politikov pred dnevom državnosti, homofobni izpadi pred parado ponosa, vodostaji rek in potokov v Pomurju se umirjajo ... Fižol je zavrel. Zmanjšal sem plamen in se lotil pospravljanja. Po kosilu sem bral Murakamijev *Norveški gozd*, vendar je kmalu postalo prevroče, zato sem se odpravil v park, se dolgo sprehajal in pozno popoldne končal pred Zlato ladjico.

»Jasmina je rodila,« me je presenetil glas poleg mene in mi pognal adrenalin po žilah prav do konic prstov. Na stolu je sedelo majhno blede deklet v poznih najstniških letih. Verjetno je prisedla, medtem ko sem zasanjano opazoval, kako se golobi hladijo v spodnji kadi vodnjaka na Novem trgu. Ni me vznemiril samo njen nekoliko strašljiv videz, ampak tudi besede, ki jih je izrekla. Imela je nekoliko mokre črne lase in zelenkasto rjave vodene oči, kot bi jo kuhala visoka vročina. Nosila je čudna starinska oblačila, verjetno iz depoja kakega gledališča. Toda Ana Desetnica se bo začela šele naslednji teden. Je mogoče, da je del ulične skupine, ki je v mesto prišla že prej? A zakaj bi mi igralka uličnega gledališča prišla povedati, da je Jasmina rodila? Odločil sem se, da se bom preprosto naredil neumnega in vprašal: »Kdo je Jasmina?«, toda v tistem trenutku ni bilo ob meni nikogar več.

Začel sem dvomiti v svojo zaznavo. Imam privide, ki izhajajo iz občutkov krivde? Pa saj nisem kriv. Jasmina se je odločila, kdo bo oče otroka, in en oče je povsem dovolj. Ta zgodba je zame zaključena. Vtem sem opazil, da je na mizi nekaj, česar prej ni bilo: približno pet centimetrov dolga vejica račje zeli. Od kod se je vzela? Spomnim se, kako je natak, preden mi je prinesel pivo, temeljito obrisal mizo. Prijel sem jo z dvema prstoma in si jo položil v dlan. V tistem trenutku se mi je zazdelo, da sem s celim telesom začutil zelo globok zvok. Tako globok, da niti ni bil več zvok, le vibracija, ki sem jo skoraj videl, kako se v koncentričnih krogih širi proti okoliškim stavbam, in katere epicenter sem bil jaz sam. Toda to je trajalo le trenutek. Ker nisem vedel, kaj bi, sem zel na hitro spravljal v srajčni žep in se pri tem počutil, kot da sem nekaj ukradel.

»Vam prinesem še kaj?« sem spet poskočil od presenečenja. Zadnji splet dogodkov je bil tako nenavaden, da se ne bi čudil, če bi se kar na lepem pojavil sam Povodni mož. Bil je seveda natak in čeprav je bil visok in slok, je bil vendarle samo natak pri Zlati ladjici. Opazil je, da me je prestrašil: »Oprostite gospod, sem vas presenetil? Se opravičujem.«

»Sploh ni problema,« sem odvrnil, »ampak ravno prav, lahko prosim za račun?«

»Takoj prinesem,« je kratko in prijazno odgovoril.

Ko sem plačal, sem vstal in se odpravil v smeri vodnjaka. Zdelo se mi je, kot da je v spodnji kadi nekaj večjega in živega. Nutrija ne more plezati po vertikalni steni, morda kak pes, ki si je zaželel osvežitve? Ko sem prišel bližje, je »stvar« splezala iz vodnjaka. Bil je zelo majhen mož v črni obleki in s klobukom na glavi. Ni bil pritlikav: njegovo telo je bilo povsem skladno, le v velikosti štiriletnega otroka. Ves moker se je skobacal iz kadi, se nekoliko otresel in jo mahnil proti Šušarskemu mostu. Seveda nisem mogel drugače, kot da sem mu sledil. Ko je prišel do sredine mostu, se je ustavil in pogledal v

moji smeri. Z roko mi je pomahal, naj se mu približam, sam pa se je neverjetno spretno povzpел in usedel na južno ograjo mostu.

»Ne sekiraj se za to, kar ti je rekla Uriella,« mi je rekel brez uvoda.

»Kdo?«

»Uriella Levy. Ko je njena zgodba prerasla v pripovedko, so jo preimenovali v Urško, ker so si ljudje to ime lažje zapomnili.«

»In ti si Povodni mož,« sem rekel brez vprašaja. Vdal sem se v usodo in zapustil udobje racionalnega. Pokimal je. »Sta vidva duha, ki strašita po Ljubljani?«

»Najini naravi sta povsem različni. Uriella je duh. Ponavadi ne straši namenoma. Ampak če si duh, je težko karkoli narediti, ne da bi se ljudje prestrašili. Tako kot ti prej. Čeprav mi ni bilo jasno, ali si se bolj ustrašil nje ali tega, kar ti je rekla.«

»In ti?« sem ignoriral njegovo zadnjo opazko.

»Jaz nisem duh, ker nikoli nisem bil človek. Pojavljam se v različnih oblikah, včasih zelo slaboten, včasih mogočen. Imam bolj malo ali nič lastne volje. Odvisen sem od ljudi. Mislim, da se bo nekaj zgodilo.« Opazil sem, da je v tem času nekoliko zrasel. Zdaj ga je bilo že za višino sedem let starega otroka. Ko je sedel na ograji, sva se gledala že skoraj iz oči v oči.

»In zakaj si ugrabil Urško, ali, kot ji praviš, Uriello?«

»Saj je nisem ugrabil. Nihče je ni ugrabil.«

»Kaj pa se je zgodilo?«

Ura na Stolnici je odbila osmo. Povodni mož je bil nekaj trenutkov tiho. Zdelo se je, kot da šteje udarce.

»Imava še slabo uro časa. Lahko ti na hitro povem njeno resnično zgodbo.«

»Lepo prosim.«

Povodni mož je začel:

Uriella Levy je bila potomka pravoverne judovske družine. Njen oče je bil bogat in spoštovan trgovec s tkaninami, ki je za svojo hčer želel le najboljše. Uriella je bila nekoliko svojeglava in uporniška, a zelo dobrega srca. Rada se je družila z vrstniki pri vodnjaku na Starem trgu pod lipo. Ker je bila izjemno lepa, je imela ogromno oboževalcev, vendar je vsakogar vljudno zavrnila, saj je bila spodobna in tudi sama predana svoji veri.

Karel, sin enega mestnih veljakov, si je vseeno uspel utreti pot globlje v njeno srce. Temu se ni čuditi, saj je bil na Dunaju, kjer je študiral, znan zapeljevalec mladih deklet. Nekega večera jo je zvalil na osamljen vrt na grajskem griču in jo poskušal zapeljati. Urielli je godila takšna hoja po robu dovoljenega, toda v nekem trenutku se je zavedela, da stvari nima več pod nadzorom. Karla je poskušala ustaviti, a bolj ko ga je ustavljala, bolj se je vnemal. Na koncu jo je vzel s silo.

Uriella je tisti večer zanosila. Ko je to ugotovila, je pisala Karlu, ki pa ji ni odgovoril. Poroka med judinjo in kristjanom v tistih časih ni bila možna. Uriella je v svoji glavi

naredila načrt, po katerem naj bi s Karlom pobegnila nekam, kjer je nihče ne pozna in kjer bi se lahko poročila. Ker ga ni mogla najti drugače, je šla na Stari trg k vodnjaku, a je zaradi grozečih neviht tam bila le družčina sedmih fantov, ki so popivali pod lipo.

Karl se je odzval povsem drugače, kot je pričakovala. Takoj ko jo je zagledal, jo je začel ozmerjati z »judovsko lajdro«. To je Uriello tako prizadelo, da je skočila vanj in ga udarila po obrazu, da se mu je iz nosa ulila kri. Ponižan pred prijatelji jo je oklical za čarovnico in jih pozval, naj jo ujamejo. Takoj so jo poskušali obkrožiti in ujeti, vendar jim je pobegnila v smeri Prul. Tam pa je bilo takrat močvirnato poplavno področje Ljublanice. Pri begu se je zapletla v veje in vpričo zasledovalcev padla v od neviht močno povečano strugo, ki jo je odnesla. Njenega trupla niso nikoli našli.

Fantje so opazili, da je bil prizoru priča eden izmed brodarjev. Odpeljali so ga v krčmo in ga poskušali prepričati, da je šlo za nesrečo in da so za dekletom tekli, ker so jo hoteli rešiti. Tako kot ti danes, je brodar videl tudi mene, zato je vprašal, ali je šla za Povodnim možem. Fantom je bila zamisel vseč in brodarju so plačali, da je zgodbo razširil med svojimi kolegi in posledično vsemi Ljubljančani.

Zatem je utihnil in poslušal, kako je ura odbila četrto na devet. Med njegovo pripovedjo se je že precej zmračilo in od Ljublanice je seval hlad.

»Čas je, da greva,« mi je rekel in skočil z ograje. Zdaj je bil le še za glavo manjši od mene.

»Kam greva?« sem vprašal tiho. Nisem si še opomogel od grozljivosti zgodbe, ki sem jo pravkar slišal.

»Nekaj se bo zgodilo. Pridi!« je rekel in krenil po Gallusovem nabrežju v smeri Prul. Bil je tako hiter, da sem mu komaj sledil. Pri mostu sva prečkala Zoisovo cesto in malo zatem dohitela četo moških z obritimi glavami in baklami v rokah. Prizor je bil na nek način magičen, a tudi strašljiv. Zavili so v Hrenovo ulico.

»Zdaj so tukaj hiše, a prav na tem mestu je Uriello odnesla Ljublanica ...« je hotel še nekaj reči, a takrat se je začelo.

»Smrt pedrom!« so kričali obritoglavci in po ozki ulici poskušali vstopiti v lokal, pred katerim si je cigareto pravkar prižgal mlad moški. S pestmi so se spravili nanj in eno od bakel vrgli v lokal. Čisto zraven vhoda se je, kakor iz nič, pojavila Uriella. Zdela se mi je večja kot prej in predvsem strašnejša. Napadalci so za trenutek obnemeli, nato pa je eden izmed njih zakričal: »Zažgite lezbačo,« in vanjo vrgel baklo. Uriella se je vnela, kot bi bila snop dračja, toda skozi ogenj je bila videti še strašnejša in še večja. Zdaj je segala že do prvega nadstropja. Za trenutek sem pogledal Povodnega moža, ki mi je znova segal le do pasu. Takrat sta nebo prestrelila blisk in grom. Vse to je bilo za obritoglavce preveč. Odvrgli so bakle in jo ucvrli po ulici Žabjak. Naenkrat sem začutil nekaj, kar je bilo še najbolj podobno imploziji, kot bi se koncentrični krogi na gladini vračali v center, namesto da bi se širili navzven. Opazil sem utripanje modrih luči. Povodni mož in Uriella sta izginila. Mene ni opazil nihče.

Ponoči se je nad mestom razbesnela nevihta, ki se je proti jutru umirila.

Zjutraj sem se zbudil spočit in optimističen. Nisem se hotel ukvarjati s tem, kaj se je prejšnji dan zares zgodilo. Vklopil sem računalnik. Na 24ur.com je bila novica o napadu obritoglavcev na Cafe Open, v katerem je potekal literarni večer gejevске in lezbične literature.

Vedel sem, kaj moram storiti. Poiskal sem številko Porodnišnice Ljubljana in vzel v roke telefon.

»Je Jasmina Wolf še pri vas? Kdaj pa so obiski?«

Hvalnica reki Ljubljanici

Jazon

Stojim na mostu, s katerega so njega dni potapljali preskope peke,
s pogledom zroč v olivno zelenino komaj slišno šumljajoče reke.

Ljubljanica je lepa reka
zelenkasto-modro v Savo se steka,
vetrc ji kodra valove, ko je pripeka.
Z obiljem vode svoje blatno dno pomiva,
vse od izvira pa do kraja svojega izliva.

Dve rački in pa bel labod
zasedli so nek stari hlod.
Nedaleč žaba kvaka,
željna blagoslova iz oblaka.
Še dlje stran ščuka vabo cuka,
v kalni globočini pa ždi krap
v stalnem strahu, trepetaje,
da ni blizu kakšen slap.

Deroča na jesen pa svoj val narasli poganja reka,
kot da ji kak povodni mož živahnejši pretok nareka
v podobi korenjaka, ki brhka Urška raja z njim in s petami opleta,
tik preden, lahkovernica, v šumečo vodo mora biti vzeta.

Kako se val tvoj, o Ljubljanica, na površini peni,
v globinah tvojih izginili so mnogi prepošteni.

Lepa reka v obilnem dežju, tudi megli, mraku, blede mesečini,
ko ne bo več slavca slišat, ampak bo le črni Vran
po njeni krakal še brežini.

V davnini nekoč izpred davnega veka
rimski patricij Ekorna ji reka.
Počasi in leno že tisoče let v večje tokove se steka,
vetrc ji kodra valove, ko puhti sopara, ko poznopoletna bije pripeka.

Slana balada

Jana Kandare

Čolni v kanalih, ki režejo polja,
obljubljajo novo sezono soli,
pesem prešerna in židana volja
sta zmotili njega, ki spodaj še spi.

Živež, orodje, bakreno posodo,
žimnice, rjuhe ... - le nujne reči
so zibale polne maone nad vodo
in hišam v solinah vrnile ljudi.

Spodaj črnina, na vrhu modrina,
sejem priložnostnih vljudnosti vmes,
na prtih bokali rdečega vina,
godci pripravljajo gosli za ples.

Nove obleke in stari bogovi
(na slavju za Svetega Jurija dan),
spleteni lasje in svileni trakovi
so zvalili blatnega princa na plan.

Sedem stoletij je sanjal pod vodo
(v temi predolga osamljena leta)
in vedel, da k njemu nikoli ne bodo
prišla iz plitvin bosonoga dekleta.

A ona ni marala blišča in hrupa,
z nekom je želela deliti tišino
(ne iz otožnosti, ne iz obupa),
skočila je k njemu v temno globino.

Solinarski rakci so stkali obleko
iz belih kristalov zdrobljene soli,
poročni šopek iz solnega cveta
je čakal zaman, da ga kdo ulovi.

Medtem se na suhem začenja zabava
in župnik je zganjal ovčice v vrsto
(le godce je vodila višja postava),
pogrebci so stopali s prazno krsto.

Igrali so, kot je zapisal Tartini,
(ko mojstru hudič je vstopil v sanje)
in trilček je vabil povorko k sedmini,
ko z blede nevesto sta plesala zanje.

Nad črno posteljo bel baldahin -
slano nebo je pokrilo ljubimca,
ponirki so hranili živ njun spomin,
čez sedemsto let sta povila edinca.

Kampanja

Boštjan Klajnščak

Urška je že nekaj minut s prazno glavo buljila v zaslon. Občudovanja vreden dosežek korejske tehnologije je prikazoval elektronsko pošto s sila nenavadno vsebino. Pošiljatelj z začasnim naslovom na strežniku @10minutemail.com ji je napisal:

Spoštovana ga. Urška,

vneprej mi prosim oprostite skrivnostnost mojega pisanja, a drugače žal (še) ne gre.

Že nekaj časa spremljam vaše uspešno delo na področju trženja hrvaških znamk v Srbiji, z veseljem pa se spominjam tudi vaše recenzije Ecove Zgodovine grdega, ki ste jo napisali pred kratkim. Zaradi teh specifičnih dosežkov menim, da ste pravi naslov za izpeljavo zelo posebne naloge, katere odlično izvedbo sem pripravljen tudi odlično plačati. In ne le to – gre tudi za precedenčni primer, ki bi za vas že zgolj s strokovnega stališča utegnil biti sila zanimiv.

Če mi je uspelo vzbuditi vašo radovednost, me 9. maja ob 21. uri zvečer počakajte ob sotočju Malega grabna in Ljubljani. Zaradi okoliščin, ki jih vam bom lahko podrobno pojasnil zgolj v primeru vašega s prihodom na sestanek izpričanega zanimanja, bom tja prišel zamaskiran. Za to nevljudnost se vam vnaprej opravičujem in vas prosim za razumevanje.

V upanju na skorajšnje snidenje vas lepo pozdravljam,

A

V svoji več kot desetletni karieri novinarke, piarovke in vodje trženja še ni naletela na skrivnostnejši »brief«. Potencialna bodoča stranka ji je pravzaprav povedala le to, da ji ne namerava povedati ničesar, dokler se ne snideta v živo.

Spuščal se je večer 9. maja. Sotočje Malega grabna in Ljubljani ni ravno idealen kraj za poslovna srečanja s skrivnostnimi neznanci, zato se je Urška tja napotila v trenerki in malo prezgodaj. Predstavljala si je, da bo lahko na ta način spremljala prihod skrivnostnega neznanca ter tako vsaj do neke mere nadzorovala potek tega čudnega srečanja.

Natanko ob 21.00 je okrog nje zavel močvirnat vonj po algah in drugih sušečih se vodnih rastlinah. Obrnila se je in zakričala, saj se je v poltemi zraven nje izrisala visoka postava z masko.

»Le brez strahu,« je z globokim, nekako čmokotajočim glasom dejala visoka maskirana postava ter se odmaknila nekoliko proti vodi.

»Zelo me veseli, da ste prišli. Gotovo vas zanima, zakaj sem maskiran, zakaj sva se dobila tukaj, zakaj toliko skrivnostnosti ... pa tudi, kaj imajo z vsem skupaj Ecova razmišljanja o lepoti grdega ter hrvaške znamke v Srbiji. Najlaže bo takole,« je rekel ter si snel masko.

Urška ni in ni mogla odtrgati pogleda od tega, kar je bilo videti kot še ena maska. Zelena. Grda. Repulzivna.

»Kot vidite – in verjetno težko verjamete – sem povodni mož. Ime mi je Ahtiel. Del rase, že stoletja obsojene na čofotanje po vaših rekah in jezerih. Odkar smo prišli na ta svet, razmišljamo, kako bi lahko odkrito in za obe strani prijetno sobivali z ljudmi. A hkrati si ne delamo kakih utvar o svoji lepoti oziroma ustrežanju človeškim estetskim standardom, kar je bržčas tudi eden od ključnih razlogov naše nepriljubljenosti. Vsakič ko se je kdo od 'naših' pokazal komu od 'vaših', je šlo nekaj po zlu, dogodek pa so ponavadi ovekovečile celó ljudske pesmi ali zgodbe. Tudi nekateri vaši pisci so nam naredili precej slabo reklamo,« je še povedal čedalje bolj osupli Urški.

»No, in ker ste strokovnjakinja za trženje, ki uspešno prodaja zelo neugodnim okoliščinam navkljub, smo se odločili, da vas najamemo.«

»Kdo pa smo 'mi'?« je vprašala Urška. »In za kaj točno?«

»Saj ste odprte glave. 'Prodajte' človeštvu povodne može. Radi bi končno prišli iz svojih mokrih prebivališč in se pomešali med ljudi.«

»Z veseljem, ampak res ste silno grdi. Nekakšen *quid pro quo* mora biti. Zakaj bi vas bili ljudje pripravljene gledati? Ne morete jim prodati ne nostalgije ne izjemne kakovosti ... kaj jim lahko ponudite?«

»Ne vem, plavalne tečaje, ogleda podvodnih znamenitosti, kaj v tem smislu ...«

»To prav gotovo ne bo šlo. Imate kake omembe vredne tehnologije, ki bi jih lahko kot višje razvita rasa ponudili v zameno za sprejetje?«

»Ne. Še celó srečo smo imeli, da smo prišli na planet precej podoben našemu, sicer bi nam trda predla.«

»OK, če povzamem: zelo grdi, zmerno neumni, brez kakršnihkoli naprednih tehnologij. Imate sicer denar za kampanjo, ampak pravzaprav ne veste, kaj bi z njim. Začnimo torej.«

»Mogoče pa vseeno raje še malo počakajmo,« si je v brk zamrmral Ahtiel in zadegal Urško v Ljubljano.

Dravska vila

Mirjam Kmetič

Urša se je z grozo zastrmela v odsev v ogledalu. Kar bi po napisu na škatli sodeč moral biti denim steel odtенок, se je na njenih laseh prelivalo iz strahotno travnato zelene na narastku v nekaj, kar bi lahko v najboljšem primeru opisali kot turkizno. O modri ni bilo ne duha ne sluha. Zadnjič, da si je šla mačkasta barvat lase. Vse skupaj je izgledalo kot kompletni faking dizaster, kot bo bržkone komentiral njen frizer, ko se bo s to strahoto na glavi pojavila v salonu. Ob umivalniku je zabrnal telefon.

Še velja pijačka zvečer?! Pošiljatelj sporočila je bil v telefonu shranjen pod Jttr#, kar je pomenilo, da sta se morala spoznati, ko je imela že kar lepo količino gintonikov v riti. Glede na uporabo pomanjševalnice je najbrž nekdo iz Ljubljane, kar pomeni, da *pijačka* absolutno odpade.

Sori, sem že v Mariboru. Za boljši občutek je dodala zardelega smeška.

Na hitro je počekirala še Twitter, v upanju, da ni tisti gorenjski *wannabe* pesnik spet tvital kakšnih verzov o njej. Saj, tip je bil kar nadarjen za poezijo, a še bolje bi bilo, če je ne bi vsake toliko spreminjal v glavno *bitch* Rožne doline.

Kakorkoli: Ljubljana je bila naslednje tri mesece stvar preteklosti, ki ji lahko mirno pripíše tudi vsaj polovico svoje poletne garderobe. Študentsko življenje jo je z vsemi svojimi skritimi in malo manj skritimi kalorijami v alkoholu in fast foodu za vse tri glavne obroke, pa še kakšnega vmes, od prejšnjega poletja nadgradilo s skoraj célo konfekcijsko številko. Edino, v kar se lahko še vsaj približno stlači, je tista umazano bela frfotajoča oblekica, v kateri pa se mora držati stran od rdečega vina na minimalno pet metrov. Ob dodatnih kilah je vsaj dekolte izpadel seksi. Lase si je spela v figo, v upanju, da travnato zelena ne tolče preveč očitno ven. Prvi dan Lent festa, ona pa pride nazaj v Maribor z *zelenimi* lasmi. Džizs, Urša.

Na Jurčkovem odru je nek avstrijski band našigal mešanico skaja in reggaeja, ki je kar vlekla v miganje. Med množico ljudi ji še ni uspelo izslediti znanega obraza, vsaj ne takega, h kateremu bi želela prostovoljno pristopiti. Danes ni bila zmenjena z nikomer, Jana in Živa prideta iz Ljubljane šele v ponedeljek, Žan in Kaja pa ostaneta v Gradcu še ves naslednji teden. Menda bo že srečala koga znanega!

Od stojnic, ki so sledile naprej po Lentu, so vele razne vonjave, od čevapov, kebaba, kokic do tistih malih krofkov z nutello in palačink s tristodvanajstimi različnimi filami. Urša se jim je poskušala v velikem loku izogniti. Pri naslednjem štantu se je naslonila na improvizirani šank. »Eno veliko laško, prosim!«

Jebeš kile, soparno je za crknit!

»Kdo špila?« je vprašala natakarka in pomignila proti ploščadi pred Staro trto, od koder se je slišala glasba, pospremljena z glasnimi vzkliki.

»Neki tamburaši,« je natakarka dokaj nezainteresirano skomignil z rameni.

Prebila se je skozi obroč ljudi, ki je navdušeno skandiral v sozvočju z zvenom tamburic. Nekaj folka je poskakovalo v ritmu kola, vendar nihče ni gledal njih. Vsi pogledi so bili usmerjeni v tipa, ki je noge pod sabo razmetaval sem in tja s tako hitrostjo in gracioznostjo, da je bilo praktično nemogoče pogledati stran. Za trenutek se je zazdelo, da se z nogami vmes sploh ne dotakne tal, temveč da praktično lebdi v zraku. Ko je v zaključnem taktu energično tresnil z nogo ob tla, je množica eksplodirala v

evforičnem aplavzu. Plesalec se je na kratko priklonil, potem pa sedel za mizo pokrito z rumenim prtom, ki je bila namenjena bendu. V manj kot sekundi ga je obkrožil roj pravkar pridobljenih oboževalk in oboževalcev. Vljudno se je nasmihal in zavračal ponujene pijače in nova povabila na plesišče. Potem se je ozrl po množici za seboj, in šele takrat je Urša zagledala cel njegov obraz.

Uf ... Naredila je požirek piva, bolj zato, da je lahko v nekaj zagrizla, pa čeprav samo v plastični kozarec. Mater! Tip je bil božanski. Na obrazu se mu je zrcalila neka mistična, nadzemna lepota, ki je sobivala v čudovitem kontrastu s precej tuzemeljskimi jebozovnimi boki. Urša je še naprej strmela vanj in obenem grizljala rob kozarca, ko je tip pogledal naravnost proti njej, skoraj v isti sekundi vstal in se skozi množico začel prebijati bližje. Urša je bila tik pred tem, da odgrizne dobršen kos plastike.

Čeprav ga ni spustila izpred oči, je kar naenkrat stal pred njo, kljub temu da se je še pred stotinko sekunde zdelo, da je vsaj trideset metrov stran.

»Je to naravna barva?« je kar naravnost vprašal in se z roko narahlo dotaknil njenih las. R-ji so zveneli izredno trdo, kakor da jih s težavo izgovarja.

»Ne, ponesrečen poskus barvanja,« je odvrnila z nasmeškom. Kdo hudiča naj bi imel to barvo las za naravno?!

»Greš na sprehod?« Naglas je bil Urši popolnoma tuj. Tamburaši so bili od nekod iz Baranje, a to ni bil naglas nobene balkanske države. Turčija? Obraz je že imel tak, kot bi pobegnili iz kakšne turške telenovele.

Urša je pokimala in stopila sta nazaj na promenado.

»Od kod pa si?« ga je vprašala in model je pobilisnil s perfektno belimi zobmi, ki pa so bili, če je prav videla, vsaj v zgornji vrsti, rahlo *zašiljeni*.

»Danes sem prišel od tam, kjer se Drava izlije v Donavo.«

Okej ... Kaj so na Malih sivih celicah?! Geografija ni njena močna stran, a najbrž mora biti to nekje v ... Slavoniji?

»Sicer pa je moj dom veliko dlje.«

Mistika se je z njegovega obraza očitno prenesla tudi na odgovore. Pač noče povedati. Morda je iz kakšne tajne službe in ne sme povedati?! Iz Mosada, mogoče?!

»Nisva se še predstavila,« se je spomnila in mu podala roko. »Urša.«

Segla je v ledenomrzlo dlan in kar malo trznila. Ponovno se je nasmehnil in tokrat se je v njegovih zelenih očeh zasvetilo nekaj zlatega. Povedal je ime. Nedvomno je povedal ime, saj je slišala glasove, a pri najboljši volji ni mogla, *ni znala* ponoviti tega, kar je slišala.

»Vem ...« je rekel tip, ki je očitno z obraza prebral njeno zmedenost. »Tudi jaz ga težko izgovorim, ko nisem ...« Nekoliko je pomolčal, kakor da išče pravo besedo. »Doma,« je slednjič dodal.

Počasi sta stopala mimo stojnic s hrano, ki se jim je Urša prej poskušala izogniti. Njen spremljevalec se je ustavil pred stojnico, kjer so pravkar pražili lignje.

»Imaš rada fiš?« je zamišljeno vprašal.

»Če imam rada ribe?!« si je skušala prevesti vprašanje Urša. »Ja, orado obožujem, pa brancina tudi, sardelice niso slabe ...«

Tip se je zasmejal, njegov smeh je zvenel rahlo živalsko, a Urša bi težko ocenila, na katero žival točno jo je spominjal. Vsekakor bi to morala biti zadnja rdeča zastavica zanjo, saj je bilo več kot očitno, da tu nekaj ni bilo čisto v redu.

»Mislim bolj na some in krape. Fiš paprikaš. Enkrat moraš poskusit.«

»Izvolita!« Skupinica hostes jima je v roke potisnila majhno epruvetko pijače in potem še dve vstopnici. »To je za zastonj vožnjo z Dravsko vilo!« je oznanila ena izmed njih. »Čez deset minut odpelje!«

»Dravska vila?!« je vprašal tip, medtem ko je sumničavo obračal epruvetko jägermeistera.

»Ladjica,« je rekla Urša in pokazala proti majhni dvonadstropni turistični ladjici, ki je zasidrana čakala nedaleč stran. »Na vožnjo po Dravi lahko greva,« je dodala, potem pa na dušek izpraznila vsebino epruvetke.

»Je tu noter mogoče ... pelinkovec?« je vprašal tip zaskrbljeno in oči so se mu ponovno zlato zabliskale.

Urša se je ne kratko odkašljala in se skušala malce zbrati. Ni se še odločila, ali so vse te anomalije njenega trenutnega spremljevalca rahlo odbijajoče ali pa nevzdržno seksi.

»Ne, ni pelinkovca,« mu je zagotovila in tip je, še zmeraj malce zadržano, nagnil epruvetko.

Na Dravski vili je bilo prijetno. Dobila sta celo svojo mizo, tik ob ograji, kjer je hladen piš z Drave blažil soparo poletnega večera.

»Mi boš zdaj povedal, od kod si?« je čez čas upajoče vprašala Urša. Tip se je nasmehnil (*ja, nedvomno so bili zobje zašiljeni*) in se zazrl v mirno gladino Drave. Oči so se mu ponovno zableščale.

»Mislim, da ne boš verjela,« je slednjič odvrnil.

Urša se je nervozno presedla. Pogledala je proti njegovemu zapestju, kjer se je rob majice nekoliko zavihal navzgor in tukaj njegova koža več ni bila videti kot koža, temveč je bila podobna srebrnim *luskam*?! Ali je šlo za odličen tatu ali pa ...

»Poskusi!« je rekla s toliko obvladanim glasom, kolikor ga je pač premogla.

Prijeten vetrič se je spremenil v pravi veter. Urša se je zazrla v nebo, kjer so zvezde že pokrili oblaki. V zraku je visel vonj po dežju.

»Nevihta bo,« je Urša ubesedila dokaj očitno dejstvo. Nič nenavadnega za prvi dan Lenta, sicer.

Dravska vila se je nevarno zazibala, ko jo je ujel nov, močnejši sunek vetra.

»To ni navadna nevihta,« je počasi spregovoril tujec. »Reciva, da je tole moj prevoz domov.«

Veter je zdaj že pošteno premetaval ladjico, na Dravi so se pojavili številni vrtinci, videti je bilo, kot da neurje ne prihaja z neba, temveč iz reke same. Ladjica se je ustavila ob pomolu, tik pred Starim mostom, in ljudje so prestrašeno poskakali na kopno.

»Se bova še kdaj videla?« je zavpila Urša, saj je hrumenje vetra in grmenje preglasilo vse ostale zvoke.

Tip je čepel na ograji, tik pred tem, da se požene v razpenjeno Dravo. Obrnil se je in nasmehnil. Z zlatimi očmi, zašiljenimi zobmi in kožo, ki je bila že skoraj v celoti pokrita s srebrno zelenimi luskami, je bil svetlobna leta stran od prejšnje podobe zelenookega, temnolasega Hrvata, Turka ali Izraelca, a Urši se ni zdel nič manj seksi ...

»Drugo leto, junija. Drži se, Urša,« je še rekel in ji pomežiknil, potem pa se pognal v ogromen vrtinec, ki je nastal tik zraven ladjice.

Dravska vila se je nevarno nagnila in Urša je slišala krike ljudi z nabrežja, naj že končno stopi na obalo.

V drobcu sekunde jo je prešinila nora želja, da bi se vrgla za njim. A veter se je medtem že umiril, Drava spet začela teči v svojem običajnem ritmu, na nebu so zasvetile zvezde in Urša je ponovno pričela razmišljati z možgani. Dramatičen, romantičen zaključek večera, ki bi naslednji dan buril domišljijo in polnil Facebook zidove someščanov, bo moral še malce počakati.

Morda naslednje poletje.

**Al lepši od mene bilo ni nobene (poje
Urška)**

Jana Kolarič

Le mal' občudovanja sem želela –
a res nečimrnost je takšen greh? –,
sem v družbi se vrtela in cvetela,
prižigal ogenj v fantih je moj smeh.

V lepoti sem prekašala vse druge,
brž v vsakem krogu sem postala glavna,
le ženski čari nosijo zasluge,
da kmalu kot »najlepša« sem b'la slavna.

Potem ko v moškem željo sem izzvala,
sem koj zavrgla, kar se je isknilo,
priznala v smehu, da sem se igrala,
da žal zanimanje me je minilo.

Ne vem, kako nastal je ljudski glas,
da sem pokvarjena kot sam hudič,
ko jaz sem se zabavala, tačas
se glas je širil, da »je Urška *bitch*«.

Tako sem burkala vodé vse leto,
med snubci razprostrla nežne mreže,
lovila srečo z vrvico napeto ...
Ko riba zgrabi, se pa vrv odreže.

Nekoč znašla sem se na nekem plesu –
takrat še covid ni razredčil vrst –,
tam bil je ON. Vzdrhtela sem v telesu:
kako privlačen je, temán in čvrst!

»Ah, tebe hočem,« mi srcé je reklo
(morda ne ono, ampak le napuh?),
kot osel šla sem na ledeno steklo,
s strastjó v očeh, a delal se je gluha.

Doslej imela nisem še poraza
na svojem ljúbnem usodnem polju,
saj lepe sem postave in obraza.
A zdaj bi skorajda zgubila voljo.

Kaj uporabiti bi tu kazálo,
razvoju da odnosa dam pospešek?
Pobrskala sem v tajnem arzenalu:
oči nedolžne? Zapeljiv nasmešek?

A v tistem že se k meni je usmeril
(očitno ni ustrašil se izziva),
od nog do glave hladno me premeril.
Že b'la sem ujetníca, komaj živa!

Ko plesna skladba se je odvirtela,
sledila bliskovita je poroka,
od hipa tega zanj sem le živela,
na hitro sva spočela dva otroka ...

Zamenjal se mi je življenja stil,
zaprta v glavnem sem bila v kajuto,
ustreči njemu bil je prvi cilj,
a vzgojno sem prejerala klofuto.

Za vse plačujem, ker sem ženska grozna,
saj vem, zaslužim si najhujšo kazen,
bila izbirčna sem, zato prepozna ...,
in moj pogled postal steklen je, prazen.

On vzgaja me, mi s kaznijo pomaga,
zlih démonov je trd uničevalec,
s pestmi ubija, 'zganja 'z mene vruga,
ubogih moških žrtev maščevalec.

Za drobce vé tud' socialna služba.
Povejo mi, da sama sem si kriva,
ne more dati varnosti mi družba ...
Umolknem pač: ne bom več dolgo živa.

»Deležno brc, ne drugega obilja,
deklê mladó uniči vedno norec,
njen dan je stkan iz dela in nasilja,
na veke že ponavlja se ta vzorec ...«

Lepota prejšnja brez moči in haska.
Lepota? Ha! Postala sem grdoba.
Poteze moje - brezoblična maska.
Nikoli več ne smejem se, brezzoba.

Za boksarsko pogosto služim vrečo.
Če dobro tolče, dvigne mu potenco,
se »ljubiva«. Če imam posebno srečo,
celó me včasih pelje na urgenco.

Vseeno že mi je za bum in tresk.
Se ne uprem. Si pravim: nisem žrtev.
Očí zapústil je nekdanji lesk.
Lepote žar ugasel je in mrtev ...

Reinkarnacija Urške in Povodnega moža

Olga Kolenc

Lublana ostaja Lublana,
v njej vsaka ženska žlahtna dama,
to vedel je nekoč že naš Francé,
ki bil odprte je glavé.

A zemlja po Francu se dalje vrti,
z veseljem dišečih nam rožic deli,
občasno pa vigred navrže nam cvet,
ki roje metuljev privablja na med.

Je vrtnica Urška visoko pognala,
iz popka najlepša je cvetka postala.
Je mamina sreča, očetov ponos,
če se le obrne, nihče ji ni kos.

Ko svojo podobo postavi na splet,
zasenči lepoto vseh drugih deklet.
Mladike zavistno ob strani stojijo,
si vsaka po svoje komplekse tešijo.

Urška pa snubce na prstih vrti,
nato jih zavrže kot stare smeti.
Izziv so ji London, Milano, Paris,
in žavbe najdražje dodani prestiž.

A leta bežijo, planet se vrti,
nihče ne izpolni vseh njenih želja,
nihče ne razbije oklepa srca
že zbuja se strah, da počasi veni.

Ujela mladost bo in zbrala moči,
da pravega moškega končno dobi.
Tako bo odšla po strokovno pomoč,
da ji nekaj dodajo – odvzamejo proč.

Ko v družbi prestižni dogodek slavi,
po mirni Ljubljani jahta drsi.
Ji naftni mogotec privabi pogled,
da se pod nogama zamaja ji svet.

In Bog je dal in Urška vzela,
se na palubo brž povzpela.
V bleščečem omotu zdaj čaka jo vse,
kar dolgo želi si že njeno srce.

S plesnim kostumom takoj se okiti,
bingljajo cekinčki, se svetijo niti,
ko si duša v transu želi do nebes,
v opoju kadila začenja svoj ples.

Pod zvoki glasbila telo zadrhti,
se z mehкими gibi poveže v celoto,
vibracija duše se zliva s pohoto,
da družba prisotnih povsem onemi.

Ko noč se poslavlja in zora se riše,
jahta prestižna zapušča zaliv.
Zunaj sveta, ki ni več zanimiv,
Urška zdaj novo usodo si piše.

Obmolknili so telefoni in spletišča.
Je jahto potopil zlovešči orkan??
Morda pa je našla pot do ognjišča
in za visokim zidom skrit pristan?

Naivka

Darka Lampič

Ko je Livia Visočnik dobila nagrado za mlado obetavno igralko, je komajda prestopila prag polnoletnosti, a se je že videla v naslovni vlogi v filmu režiserja Pesinskega. Poznala ga je osebno, nekajkrat je šla z njim na medijsko odmevne dogodke in zabave, vendar se ji je zdel star in neprivlačen, zato mu je vedno spretno ušla s katerim od mladih igralcev. Ni imela občutka, da bi ga to motilo, čeprav je na zadnji prireditvi opazila njegov nezadovoljni pogled, a ni vedela, komu je bil namenjen, njej ali njenemu mlademu spremljevalcu.

Ko je z zamudo prišla na avdicijo, se ji je zdelo, da je stopila na avtobusno postajo in ne v gledališko dvorano. Glasovi žensk so odmevali po prostoru, preskakovali vrste, se vrtinčili v zraku in se zlivali v opravljanje in smeh. V enakomernih presledkih so po zvočniku klicali imena žensk, ki so prišle na avdicijo. Poklicana se je dvignila in bolj ali manj samozavestno zakorakala skozi vrata, ki so mnogo obljubljala, a le redko izpolnila pričakovanja.

»Livia Visočnik,« je zaslišala svoje ime. Ob zavistnih pogledih in šepetanju nevoščljivk se je sprehodila do vrat in jih na široko odprla, da so ženske za njo lahko videle za široko mizo sedeča moška in žensko.

Starejši, Jurij Pesinski, ji je pokimal, mlajši, ki ga ni poznala, a je slišala, da se piše Vodovnik, si jo je pozorno ogledal, se nagnil naprej in si obliznil spodnjo ustnico. Tretja članica komisije, starejša igralka Zala Modic, jo je povabila, da se predstavi in odigra kratek prizor. Oder je bil Livijin svet, telo pa sredstvo, s katerim ga je osvajala. Odigrala je zapeljiv prizor iz Hladnikovega filma Nočni izlet. Prelevila se je iz sprva zavrtega dekleta, ki spozna, da svojemu fantu ne pomeni nič več kot katerakoli druga ženska, v zapeljivko. Za ta del prizora se je še posebej skrbno pripravila. Počasi se je slačila, vse do spodnjega perila, in jih opazovala. Modiceva jo je gledala ravnodušno, mogoče s kančkom zavisti, saj je bila tudi sama nekoč lepotica. Moška pogleda sta krožila okrog nje kot ujedi nad plenom. Vse je presenetila, ko je nogavico ovila okoli režiserjevega vratu, potem pa se hitro premaknila k Vodovniku, se mu usedla v naročje in ga prosila, da ji odpne modrček. Z veseljem ji je ustregel in precej dlje, kot je bilo treba, motovilil z rokami po njenem telesu. Potem je pobrala razmetane kose obleke, se brezbrizno oblekla, priklonila in teatralno zapustila prostor.

Bila je zadovoljna. Vedela je, da je odigrala vrhunsko, razen tistega prizora z nogavico in naročjem, v katerem je spontano improvizirala. Malo ji je bilo nerodno, ni se imela za lahkoživko, želela je biti le mlada in ugajati. Zaskrbelo jo je le, ker ni izbrala prave tarče. Režiser je bil vendarle pomembnejši od Vodovnika.

Še isti večer ji je Pesinski telefoniral. »Lahko dobiš stransko vlogo katerekoli prijateljice glavne junakinje,« ji je rekel, kot bi ji ponujal bombonček iz vrečke, v kateri je tudi velika čokolada.

»Rada bi glavno vlogo, saj veš,« mu je vljudno odgovorila, ker je mislila, da jo draži.

»Glavna vloga je že oddana,« je rekel hladno.

Razumela je, da je to dokončna odločitev, da ga nima smisla prositi in moledovati. Toliko ga je že poznala.

»Vrag te vzemi,« si je zamrmrala. Livia ne bo igrala nekih brezkrvnih žensk, gospodinj in matere pamžev, ki skačejo po njej. O ne, rojena je za zvezdo, ki blesti v prvem planu. Sploh pa ne sme kar takoj reči da, je razmišljala.

»Hvala za ponudbo, ampak je ne morem sprejeti,« je rekla in pričakovala, da jo bo prosil, naj vendar izbere, da so to odlične vloge, kar je presneto dobro vedela tudi sama.

»Tudi prav,« je rekel Pesinski in prekinil zvezo.

Livia je odložila telefon, potem pa s pestjo udarila po mizi s tako silo, da je zletel na tla. Kar ni mogla nehati preklinjati, cepetati z nogami in brcati v preprogo. Od jeze so ji stopile solze v oči, ji zameglile pogled, da ni videla, kam je stopila. Telefon je zahreščal in razpadel pod težo užaljenosti in besa.

Potrebovala je nekaj močnega. Velikodušno si je natočila vodko in jo spila na dušek. Kmalu je postala navdušena nad lastnim pogumom. Po naslednjem kozarcu je bila prepričana, da sploh ni hotela te vloge, da obstaja še kak drug Pesinski, ki bo spoznal njen talent. Iz Livie Visočnik se ne bo nihče norčeval, o ne, si je mrmrala namesto uspavanke.

Naslednji dan je bila nedosegljiva za vse in vzela si je čas, da premisli, kako naprej. Medtem ko je v postelji pestovala mačka, je razmišljala, da ima končano srednjo zobotehnično šolo in si lahko poišče delo kot zobni tehnik, a je to misel hitro zavrgla. Preveč rada je imela igro. Med igranjem se je tako vživela v svoj lik, da včasih ni znala ločiti, kje je meja; potopila se je tako globoko, da je težko izplavala. Gledališče jo je opijanjal, film pa omamljal. Prepričana je bila, da je zmožna doseči svetovno slavo.

Iz razmišljanja jo je zdramil zvonec. Nikogar ni pričakovala. Za njene prijateljice je bilo veliko prezgodaj. Kaj pa, če je režiserja slaba vest pripeljala k njej domov, je pomislila in skočila iz postelje. Ogrnjena v jutranjo haljo je odklenila vrata in obstala. Pred njo je stal moški, ki je skrival obraz za ogromnim šopkom vrtnic.

»Samo Vodovnik, vam na uslugo, zvezda danica,« je rekel, se izumetničeno priklonil in ji ponudil šopek skupaj s sladkim nasmehom. Če bi bila pozornejša, bi videla, da se ji posmehuje, da so njegove besede prazne, a od presenečenja sploh ni mogla misliti. Tole je tip, ki mi je odpel modrček, njegove roke so me objemale, joj, kakšen nered imam po včerajšnjem večeru, so se ji vrtinčile zmedene misli, da je kar stala pred vrati. Samo Vodovnik jo je narahlo odrinil in zakorakal v stanovanje, kot bi bil tu doma. Še preden ga je Livia lahko vprašala, kaj bo pil, si je kar sam nalil kozarec viskija. Prosila ga je, ali lahko počaka, da odloži rože v vazo in se obleče, pa ji je odgovoril, da ni potrebe, da mu je taka še bolj všeč. Oglasil se je osebno, ker je ni mogel priklicati po telefonu, kajti zanjo ima ponudbo, ki je ne bo mogla zavriniti.

»Sem lastnik filmskega studia v Rimu, naši filmi se distribuirajo po vsem svetu. V tvojem nastopu sem videl, kakšen talent si. Iz tebe lahko naredim zvezdo, ob kateri bodo gledalci doživljali orgazme, če hočeš. Dal ti bom življenje, vredno kraljice. Verjemi mi,« ji je laskal in bliskal z očmi. »Čez tri dni odpotujem. Če sprejmeš izziv, greš lahko z mano. Za vse bom poskrbel, za stanovanje, plačo in še kaj.«

V dopoldanski svetlobi, ki je lila skozi okno, se ji je prikazalo življenje, ki se ji obeta: drage obleke, gala prireditve, izbrane vloge, publika, ki ji ploska. Ni pa videla sence, v kateri je stala in v kateri se skrivajo pasti, ki samo čakajo, da sklenejo svoje čeljusti. Njegova draga obleka in nastop ter sladke besede so jo prepričali. Če bi omahovala, se je bala, da bi jo zavrnil, tako, kot jo je Pesinski. »Sprejmem,« je rekla, ker je videla le svetlobo.

Po dveh dneh v Samovi družbi je priredila poslovilno večerjo, na katero je hotela povabiti tudi Pesinskega, pa ji je rekel, da je režiser odpotoval. Prijateljice so jo

spraševale, kam točno gre in kako se imenuje filmski studio. »Vse vam bom sporočila, ko pridem tja, zaenkrat vem le to, da greva v Rim,« je bila kratka.

Zadnjo noč pred odhodom je bila sama v svojem najetem stanovanju. Zunaj se je razbesnela nevihta, strele so prebadale nebo, dež je šklopotal po oknu in veter se je zaganjal v češnjo pod njim. Tudi ona se je počutila kot drevo, ki se upogiba pod silami, na katere nima vpliva. Prvič je pomislila tudi na neznano, v katero se podaja, na Samove neprijetne zahteve, njegove volčje lakomne oči in roke, ki so znale ustvariti užitek – neusmiljeno boleč užitek. Nič ji ni povedal o sebi, razen tega, da je telesno spreten in močan. Ponoči, ko jo je prebudil grom in udarec strele v bližini, se je spomnila, da ga je pozabila vprašati, ali ji je kupil telefon, kot ga je prosila. Morda je še imela čas, da bi si premislila. Ni vedela, zakaj jo sploh skrbi. Ah, pa saj bo vse v redu.

Ko sta zjutraj odpotovala, je še vedno deževalo.

Čez mesec dni se je ime Livia Visočnik le pojavilo, vendar ne v odjavni špici, ampak v registru pogrešanih oseb.

Obsojenka

Mimi Šegina

»Obsojenka, kaj imate povedati v svoj zagovor?« »Nič drugega kot prej: kriva nisem njegove smrti!« »Vendar so vaju videli plesati na Starem trgu pod lipo zeleno, v nedeljo prejšnjo, na Prešernov dan.« »Kaj zato, če so naju videli plesati? So videli tudi, da sem ga zabrisala v Ljubljano ali ustrelila?« »Našli smo njegovo truplo v Savi in vi ste zadnji, ki ste ga videli živega. Imamo priče ...« »Najbrž jih ne manjka. Moja lepota je moje prekletstvo: zavoljo nje me niso marale žene, ker so njih možje lezli za menoj kot slepi psi, moški pa me tudi ne bodo branili, saj sem se izmikala njihovi pohoti. Tako je s tem, sodnik, če se vdaš, si pokvarjenka, če se braniš in varuješ za zidom svoje časti, si domišljava in prevzetna, nikomur ljuba. O, ja, dobro vem, kako strupeni so človeški jeziki, kako neusmiljeni so in privoščljivi, ko se drugemu godi nesreča. Sploh pa ko so ga poprej dan ali uro kovali v zvezde, pred njim trepetali in se mu priklanjali, ga ovešali s prelepimi besedami, da bi ga z njimi kupili in podredili. Jaz, Urška, se jim nisem pustila.« »Poznate utopljenca že od prej, pred tisto nedeljo?« »Ne, prvič sva se videla.« »Zakaj potem niste z nobenim pred njega prihodom plesala? Veliko jih je prosilo, a vsakemu ste odrekli. Čudno je: dekle pride na ples in plesati noče?!« »A sem kriva tega, da nisem plesala, ali tega, da sem samo z njim plesala?« Menda je bil iz Belega grada, kjer v Donavo Sava se bistra izlije?« »Da, tako je povedal. Tisti dan je prišel na ples, ker je mene iskal. A mislim, da je to le lepa laž, pač - omrežiti me je hotel.« »Njegovo ime veste?« »Ne, ni ga povedal. Ples je prekinila nevihta, grmenje strašno, potokov šumenje ... Pospremiti me je hotel do doma, pa sem ga odslovila, neznanca. »Morda veste, zakaj bi ga kdo hotel umoriti?« »Kako naj vem?« »Se vam je pridušal, vas prosil za naklonjenost? Lahko bi šlo za samomor, to še ugotavljamo.« »Če bi se umoril vsak, ki sem ga odklonila, bi v Ljubljani ostale le ženske. Ne razumete, kako hudo je biti nad drugimi, ovenčan s slavo, katere ti ni mar? Mar sem jaz kriva, da me imajo za lepo, priljudno, staršem prijetno, mar so mi ljube zvijače in modrije zavoljo njih samih? Karkoli bi storila, karkoli bi rekla, bi ne bilo prav. Zato prosim, da me pustite in iščete krivca kje drugje, morda je nekje tukaj, med nami in se naslaja nad to maškarado!« »Videti je, da vam za nesrečnega mladen'ča ni prav nič mar? Usmiljenje res ni vaš dar.« »Kaj res mislite, da sem pošast, človek brez srca? Naj si ga z nožem, vam na ljubo, izderem na plan?« To rekla je deklica zala, čez most se zavihtela in v vale šumeče planila. Vrtinec deroč jo je objel, potegnil v temne globine, kraljestvo brezmejne tišine. Ljudje so skozi stisnjene, blede ustnice zašepetali: »Glej, ga, Tujca, prelestno Urško je zdaj k sebi vzela!«

Urška se vrača

Mitja Šegina

»Poslušaj me, prijazni mož podvodni:
tukaj v Belgradu sva že mesec dni,
ves čas pleševa, pijeva in jeva.
Bila nekoč sem vitka in vesela,
zdaj poglej – kot kamela sem debela
in žalostna, ker daleč sem od doma.

Saj je lepo, ravnica vseokrog;
marelice cvetijo, divja glog.
Kjer Sava v silno Donavo se seli,
ljudje odprti so in prav veseli ...
in rada te imam na svoj način,
a tu okrog srca mi melje mlin.«

»Vidi, curo ... pardon ... poglej, deklič,
vzel sem te, bila si najlepši ptič,
ki frfotal je po deželi Kranjski,
zvezda danica na končnici panjski.
Bila si ...«

»Pa saj vem ... in ti si plesal kot vihar,
vrtel si me, v očeh imel si žar.
Prešerna sem odpikala vse snubce,
ko ti priplaval si do svoje ljub'ce.
A dragi sladkovodni dobri zmaj,
jaz rada bi nazaj v planinski raj.
Če človek si preveč želi leteti,
pozabi, da smo na zemljo ujeti,
da perutnice kurja so zadeva
in jaz solz ustaviti ne znam, reva.«

»Ej, vse prenesem, le solz ne maram!
Saj ni pogreb, to tu je vinski hram,
nazdravljamo lepoti Urške moje,
samo, ko vidim te, srce mi poje.
Zatorej, prav... odpeljem te nazaj.
Spet videla Ljubljano boš – tvoj raj.
A da se vrneš, mi obljubi draga,
prav rad te jaz ponesem preko praga,
če ženin se noben ne najde,
ki tebe vreden bil bi neugnane.«

Objema moža iz vode radostna,
zaupno na uho mu šepeta,
spet je modra in zvita lepotica,
začara zver in poleti kot ptica.

Priprave drugi dan se že začnejo.
V Savi res ne rabita za žejo ...

Naloži se: popara in cicvara,
predvsem pa meso ... meso ... meso z žara,
mladi sir in kajmak se zavija
in urnebes solata zraven prija.
Še sladko vseh vrst in turške sladice
in vino, da na poti srce umije ...
Najde se sodček mekane rakije.

Možu spet zraste kožica med prsti,
s prijatelji pozdravlja se po vrsti.
Nekaj v spomin bi Urški rad vsak dal,
za dobre čase in za nasmeh njen zal.

Pod Kalemegdanom se Urška ozre
naokrog in iz oči ji solza vre,
ko spustita se v valove Save,
objeta odplujeta v daljave.

Reka v brezčasju ne pozna meja,
kot bi mignil sta v Ljubljani, doma.
Na nebu spet strašni črni oblaki,
med gromom in strelo skačejo spaki.

Povodnega moža noč vzame gluha,
iz reke stopi Urška povsem suha,
pomaha sanjam, zakrije obraz
odpravi se v breg, vitka čez pas.

Na Starem trgu pod lipo je ples ...
vse pleše, noga udarja ob les ...

Kolofon

Ali lepši od Urške bilo ni nobene?

Sodobni povodni (e-)možje in Urške: najboljše kratke zgodbe in pesmi

Urejanje: **Sara Špelec**

Lektura: **Sara Špelec**

Naslovna ilustracija: **Maruša Štibelj**

Oblikovanje in prelom: **Tine Dolžan**

elektronska izdaja

Sveta Trojica v Slovenskih goricah

2022

Založilo

Kulturno-gledališko društvo Reciklaža

Nad jezerom 3

2235 Sveta Trojica

<http://www.kgd-reciklaza.org>

kgd.reciklaza@gmail.com

Izdajo so omogočili

Zveza kulturnih društev Slovenije

Javni sklad republike Slovenije za kulturne dejavnosti OI Ljubljana

Cena: **brezplačna izdaja**

CIP

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v
Ljubljani

COBISS.SI-ID 122825475
ISBN 978-961-94280-5-4 (PDF)